

Head Office

Tel: +27 12 346 3985 | Fax: +27 12 346 3986
Email: info@cbe.org.za | Web: www.cbe.org.za

Postal Address

P.O. Box 915. Groenkloof. 0027

Physical Address

169 Corobay Avenue
Corobay Corner Block A
2nd floor
Waterkloof Glen
PRETORIA
0010

MBEKANYAMAITELE YA LUAMBO YA KHORO YA ZWA U FHAŁA

Khoro ya zwa u Fhałla (CBE) i khou ḋivhadza Mbekanyamaitele ya Luambo yayo.

1. MARANGAPHANDA

Mulayo wa Ndayotewa ya Riphabuliki ya Afrika Tshipembe wa vhu 108 of 1996 u dzhiela n̥tha nyambo dza tshiofisi dza 11; u dzhiela n̥tha nyambo dzapo dzi re na ḋivhazwakale ya u sa shumiswa na u vha dza maimo a fhasi na zwine zwa ḥodea nga muvhuso u dzhia maga a shumaho a vhukuma a u takula tshiimo na u khwinisa tshumiso ya nyambo idzi. Ndayotewa i dovha ya ḥoda uri nyambo dzothe dza tshiofisi dzi tshi vha na tshirunzi tshi linganaho na u fariwa nga ndila i linganaho.

U swika zwino, Mulayo wa Tshumiso ya Luambo ya Tshiofisi wa vhu 12 wa 2012 wo andadzwa, na u dovha wa ḥetshedza ndaulo na u lavheleswa ha tshumiso ya nyambo dza tshiofisi nga muvhuso wa lushaka hu tshi itelwa ndivho dza muvhuso, ḥodea ya u wana mbekanyamaitele ya luambo nga muhasho wa lushaka, tshiimiswa tsha muvhuso tsha lushaka na mabindu a muvhuso a lushaka.

Khoro ya zwa u Fhałla sa yo thomiwaho zwi tshi ya nga tshipida tsha vhu 2 tsha Mulayo wa zwa u Fhałla, Mulayo wa vhu 43 wa 2000, sa zwenezwo, hu u tevhedzela Mulayo wa Tshumiso ya Luambo ya Tshiofisi, yo bveledza Mbekanyamaitele ya Luambo yayo.

2. NDIVHO

Ndivho ya Mbekanyamaitele ya Luambo ndi u sumbedza uri CBE i do tevhedzela na u thoma u shumisa hani mbetshelo dza tshumiso ya Mulayo wa Nyambo dza Tshiofisi wa 2012, na u shumisa nyambo dza tshiofisi dzo nangiwaho u davhidzana nga ha vhudifhinduleli na tshumelo kha vafaramikovhe na vhadzulapo vha Afrika Tshipembe.

3. TSHIKOUPU NA KUSHUMISELE

Mbetshelo dza mbekanyamaitele iyi dzi shuma kha vhashumi vhothe vha CBE, vafaramikovhe na mirado ya tshitshavha ine ya shumisana na CBE.

4. TSHIVHUMBEO TSHA CBE NA MAITELE A U TA LUAMBO LWA TSHIOFISI

Khoro ya zwa u Fhaṭa ndi tshiimiswa tsho thomiwaho nga fhasi ha khoro u itela Mulayo wa zwa u Fhaṭa (wa vhu 43 wa 2000). Ndi tshiimiswa tshi angaredzaho tshine tsha konanya Khoro dza Vhoraphurofesheni vha zwa u fhaṭa vha rathi (Atshithekitsa, Inzhiniariṇi, Atshitekitsha ya zwa ngade ‘Landscape Architecture’, Ndaulo ya Thandela na zwa u Fhaṭa, Tsedzuluso ya Ndeme ya Ndaka ‘Property Valuation’ na Tsedzuluso ya Ndeme ya Thandela ‘Quantity Surveying’) hu na ndivho ya u kombetshedza vhudifari havhudzi kha vhoraphurofesheni, hu tshi shandukiswa phurofesheni na u eletshedza Muvhuso wa Afrika Tshipembe kha mafhungo elanaho na sia la zwa u fhaṭa.

Zwa zwino CBE i wanala Pretoria, nahone a i athu u thoma u wanala kha mañwe mavundu. Ndila dza vhudavhidzani dzo fhambanaho dzi a shumiswa u gudisa vafaramikovhe nga ha tshumelo dzine CBE ya netshedza dzone.

5. MBEKANYAMAITELE YA CBE KHA NYAMBO DZA TSHIOFISI

CBE i dikumedzela u shumisa nyambo dza fumithihi sa zwo sumbedzwaho kha Mulayo wa Tshumiso ya Nyambo dza Tshiofisi, Mulayo wa vhu 12 wa 2012, hune zwa konadzea, na sa zwo humbelwaho nga mirado ya tshitshavha.

5.1 Nyambo dza tshiofisi

CBE yo dzhia nyambo dza tshiofisi dza fumithihi dza Riphabuliki ya Afrika Tshipembe sa nyambo dzayo dza tshiofisi u itela ndivho ya mbekanyamaitele iyi.

CBE i ḋo thoma u shumisa maga a tshumiso ya luambo a tevhelaho:

- a) Luambo lune lwa shumiswa nga bindu lwa nga nn̄da na nga ngomu ha CBE lu ḋo vha Tshiisimane.
- b) Nyambo dzi tevhelaho dzi ḋo shumiswa kha nyambedzano na vhafaramikovhe na tshitshavha kha ndivho dza Muvhuso:
  - i. Tshindebele, Tshixhosa, Tshizulu na Tshiswati (tshigwada tsha Nguni);
  - ii. Tshipedi, Tshisuthu, Tshitswana (tshigwada tsha Tshisuthu);
  - iii. Tshivedā;
  - iv. Tshitsonga;
  - v. Tshiisimane/English; na
  - vi. Afrikaans.

5.2 Zwiteńwa zwine zwa ḋo dzhielwa n̄tha kha tshumiso ya luambo lwa tshiofisi lwo teaho

- a) Tshumiso ya luambo yo nangiwaho kha vhafaramikovhe;
- b) Khonadzo kha u davhidzana na vhafaramikovhe; na
- c) Luambo lu ambeswaho na vhafaramikovhe.

5.3 Dzińwe nyambo

CBE i ḫuṭuwedza zwa nyambo nnzhi. Vhafaramikovhe vhane vha ṭoda mafhuno o tou ንwalwaho kana u andadzwa nga luambo Iwonolwo, hune vhudavhidzani kana mafhuno ha ngo ሃnetshedzwa nga luambo ulwo, vha nga humbelu uri vhudavhidzani uho kana mafhuno a ሃnetshedzwe nga ulwo luambo lwa tshiofisi. Khumbelo iyo, i fanelu u vha yo tou ንwaliwa nga luambo lune lwa khou humbelwa ngalwo, na u ṭanganedzwa nga CBE maduvha a 60 (furathi) hu sa athu u vha na vhudavhidzani kana mafhuno ane a khou ṭodea.

6. TSWIKELELO

Zwi tshi ya nga Mulayo wa Nyambo dza tshiofisi, CBE i ḋo ita mbetshelo ya u shumela vhadzulapo vha Afrika Tshipembe, nga luambo lune vha nanga lwone. Naho Tshiisimane hu lwone luambo lwa tshiofisi kha CBE kha vhudavhidzani hayo ha vhubindudzi, khumbelo dza vhudavhidzani dzi ḋo ṭanganedzwa nga luambo luńwe na luńwe lwa tshiofisi lwa Afrika Tshipembe..

6.1 Luambo lu shumiswaho kha vhudavhidzani hothe ha CBE ho tou ñwaliwaho nga kha mañwalo a tshiofisi, mivhigo, mbekanyamitele na mañwe mañwalo a do vha nga Tshiisimane. Khumbelo dza mafhuno nga luñwe luambo dzi do ñanganedzwavho, zwi tshi ya nga maitele o sumbedzwaho kha 5.3 kha mbekanyamaitele iyi.

6.2 Kha vhudavhidzani nga mulomo na vhabaramikovhe na tshitshavha nga u angaredza, CBE i do lingedza u katela luambo lwo nangiwaho / lwa mudavhidzani nae.

6.3 Webusaithi zwa zwino i nga Tshiisimane. Mbetshelo dzi do itwa u itela u katela khumbelo dza mafhuno nga luambo luñwe na luñwe lwa tshiofisi lwo rumelwaho zwi tshi ya nga maitele a re kha 5.3 kha mbekanyamaitele iyi.

6.4 Vhatu vha re na ñodea dzo khetheaho vha do shumiwa navho nga ndila dzi tevhelaho:

- a) Murado muñwe na muñwe wa tshitshavha ane a ñoda mafhuno nga burelli u do tea uri a ñivhadze CBE nga u tou ñwala kana nga luñingo na u ita izwo maðuvha a 60 (furathi) hu sa a thu ñodea mafhuno ayo.
- b) Murado muñwe na muñwe wa tshitshavha ane a tama u davhidzana na CBE nga luambo lwa tswayo u fanela u ñivhadza Muhasho wa Vhudavhidzani nga u tou ñwala maðuvha a 60 (furathi) tshumelo i sa athu u ñodea, u itela uri ofisi i kone u ita nzudzanyo nga ndila yo fanelaho.

7. NDILA DZA U ITA MBILAELO

Muthu muñwe na muñwe a songo fusheaho nga tshumiso ya nyambo dza tshiofisi nga CBE a nga ita mbilaelo i livhiswaho kha CBE, sa zwo sumbedzwaho kha tshipida tsha vhu 4(f) tsha Mulayo wa Tshumiso ya Nyambo dza Tshiofisi wa 2012.

7.1 Mbilaelo dzi fanela u itwa nga ndila i tevhelaho:

- a) Nga u tou ñwala hu sa athu u fhela miñwedzi miraru vha na mbilaelo.

- b) Mbilaelo iñwe na iñwe i fanela u sumbedza zwidodombedzwa zwi tevhelaho: dzina na tshifani, diresi ya vhupo na ya poswo, zwidodombedzwa zwa vhukwamani zwa muvhilaeli.
- c) Muvhilaeli u fanela u ɻetshedza zwidodombedzwa nga vhudalo zwa mbilaelo.
- d) BE i ño lavhelesa mbilaelo na u fhindula nga u tou ñwala, hu sa athu u fhela miñwedzi miraru nga murahu ha musi ho itwa mbilaelo, ya ñivhadza muvhilaeli nga ha mvelelo.

8. YUNITI YA LUAMBO

A hu nga ño vha na Yuniti ya Luambo yo ñiimisaho kha CBE, Yuniti ya Vhudavhidzani ya CBE i ño dzhia vhudifhinduleli ha Yuniti ya Luambo.

8.1 Muhasho wa Vhudavhidzani u ño hweswa vhudifhinduleli vhu tevhelaho ha Yuniti ya Luambo:

- a) U tsivhudza vhalanguli vho fanelaho vha CBE nga ha mveledziso, u dzhiwa na u thoma u shuma ha mbekanyamaitele ya luambo;
- b) U lavhelesa na u ɻathuvha tshumiso ya nyambo dza tshiofisi nga CBE;
- c) U lavhelesa na u ɻathuvha u tevhedzela ha mbekanyamaitele ya luambo ya CBE;
- d) U kuvhanganya mivhigo ine ya tea u ɻetshedzwa kha yuniti ya luambo zwi tshi ya nga tshipida tsha vhu 6(2);
- e) U ɻutuwedza uri nyambo dzothe dza tshiofisi dzi vhe na tshimo tshi fanaho na u farwa u lingana nga muvhoso wa lushaka;
- f) U tshimbida tswikelelo i linganaho nga tshitshavha kha tshumelo na mafhungo a CBE; na
- g) U ɻutuwedza ndaulo ya luambo lwavhuði nga CBE.

9. TSEDZULO YA MBEKANYAMAITELE

CBE i ño sedzulusa mbekanyamaitele nga ñwaha, kana arali ha nga vha na ɻhodea.

